

Poročilo o delu Slovenskega gledališkega muzeja v letu 1970

Spričo nevzdržnih razmer, v kakršnih dela naša ustanova že skorajda dve desetletji in o katerih so govorila vsa naša dosedanja letna poročila, smo poslali v februarju 1970 Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo dopis z obrazložitvijo našega položaja in s prošnjo za pomoč. Glede na to, da se ni od takrat nič spremenilo, delo pa je ob naraščajočem gradivu še vse bolj otežkočeno, objavljamo ta dopis kot informacijo in dokument:

Ob začetku delovnega leta imata delovna skupnost in vodstvo Slovenskega gledališkega muzeja za svojo dolžnost, da opozorita na docela izjemen položaj svoje ustanove in na nevzdržne delovne pogoje, ki se iz leta v leto slabšajo.

Ob prevzemu ustanove v letu 1962 je imelo sedanje vodstvo, ki je prevzelo SGM po smrti Janka Travnca na željo uprave SNG in Republiškega sekretariata, vsa zagotovila, da bo v dveh letih rešeno vprašanje prostorov, primernih za normalno delo in za ureditev stalne zbirke. Od takrat pa do najnovejšega časa, predvsem do stoletnice slovenskega gledališča v letu 1967, je bila v pretresu cela vrsta stavb, ki bi jih bilo mogoče preurediti v ta namen, najprej v stari Ljubljani več variant, potem v sklopu nekdanjega uršulinskega samostana, kamor se je zdaj več drugih ustanov že vselilo, potem v Wolfovi ulici, v Gradišču in še drugod, vse te variante pa so druga za drugo propadle. Za stoletnico smo pripravili veliko razstavo, seveda v tujih prostorih in ta predstavlja temelj naše stalne zbirke. Pripravljali smo jo v upanju, da jo bomo po končanih slovesnostih tudi postavili kot temelj stalne zbirke, ki bi se pozneje dopolnjevala, potem pa smo jo morali deponirati v kletnih prostorih Drame, ker tudi svojih depojev nimamo. Tam zdaj razstava, pripravljena z izjemnim strokovnim trudom in z velikimi stroški, dobesedno propada, naša ustanova pa je še vedno edini slovenski muzej brez razstavnih prostorov.

Nevzdržni pa so tudi pogoji za interno delo, utesnjeno v tri sobe, ki imajo skupaj 75 m². Gradivo stalno narašča s prevzemanjem zapuščin, gledaliških arhivov, darov in nakupov in že letos bi bile te tri sobe samo še skladišče, ko bi nam uprava SNG ne odstopila v delno uporabo svojo sejno sobo, v kateri smo namestili nekaj omar in tresorov, s tem pa rešili vprašanje internega dela komaj za dobro leto.

Vljudno prosimo sekretariat, da bi preučil naš izjemni primer in povabil predstavnika naše ustanove na razgovor o možnosti za rešitev tega vprašanja. Pripominjamo pa, da bi bilo nesmiselno iskati zasilno rešitev, kakršne so bile nekatere

od predlaganih. Treba bi bilo urediti prostore, kjer bi bilo na voljo vsaj toliko prostora kot v predvidenem traktu uršulinskega samostana, tj. 400 m² za razstavne prostore in depoje in 180 m² za kabinete in zbirke.

Po vsem tem ne gre samo za razstavne prostore, temveč tudi za neurejene možnosti normalnega strokovnega dela. Sobe, namenjene za delovne kabinete, so do vrha natrpane z gradivom in sleherno večjo zbirko, ki bi sodila v sestav SGM, moramo enostavno odklanjati (npr. arhiv Opere SNG v Ljubljani). Izjemno skromen je tudi personal: muzej ima vsega skupaj štiri stalne uslužbenke, od tega dva z visoko in enega z višjo izobrazbo. Razumljivo je, da je po vsem tem komaj še mogoče ohraniti odgovornost za tiste naloge, ki naj bi jih ustanova kot samostojna enota Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani opravljala. Pripomniti je treba še, da so bila docela neuspešna tudi vsa prizadevanja, razgovori in dopisovanja glede ureditve Linhartove rojstne hiše v Radovljici ali vsaj spominske sobe v hiši, ki naj bi bila dependanca našega muzeja.

Kljub vsemu temu smo skušali tudi v letu 1970 opravljati poleg interne tudi javno dejavnost v mejah možnosti. Poglavitna področja našega dela so bila naslednja:

Razstave

V okviru dogovora o sodelovanju z Mestnim gledališčem ljubljanskim smo priredili v foyerjih tega gledališča štiri spominske razstave in sicer:

20. januarja: ob 50-letnici smrti Ignacija *Borštnika*;

20. marca: ob petletnici smrti Jožeta *Tirana*;

2. oktobra: ob obletnici smrti Marije *Nablocke*;

18. decembra: ob polletnici smrti Bojana *Stupice*.

Vse te razstave so bile odprte poprečno po dva meseca, na otvoritvah, kjer so se srečavali predvsem gledališki delavci, pa so govorili uvodne besede dr. Bratko Kreft, Lojze Filipič in Mirko Mahnič.

Na povabilo Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru smo pripravili 24. aprila tudi v foyerjih tega gledališča *Borštnikovo* razstavo, v oktobru pa je bila odprta tam v okviru Tedna slovenskih gledališč (Borštnikovega srečanja) razstava o Hinku *Nučiču*, Bojanu *Stupici* in Jožetu *Tiranu*. Pri obeh mariborskih razstavah je govoril uvodno besedo Dušan Moravec.

Na pobudo Združenja dramskih umetnikov in v sodelovanju s tem združenjem smo pripravili v društveni sobi v Drami SNG stalno razstavo s temo *Slovenska dramska dela* v ljubljanski Drami v obdobju med obema vojnama, sodelovali pa smo z gradivom in s strokovnimi nasveti tudi pri razstavi o gledališkem življenju v partizanskih letih. Obe razstavi sta bili odprti 13. marca 1971.

Vse leto je pripravljala naša ustanova tudi delno gradivo za druge razstave (npr. za starejše obdobje razstave ob petdesetletnici slovenskega baleta ali za razstavo Karadjordje v dramski književnosti, ki jo je priredila Srbska akademija znanosti in umetnosti v Beogradu), dalje gradivo za televizijske oddaje, za razne domače in tuje publikacije itd.

Trije pogledi na razstavo Marije Nablocke

*Mila Šaričeva
in Stane Sever na
Nablockini razstavi*

Publikacije

Tako kakor prejšnja leta smo izdali tudi v letu 1970 dva zvezka naše strokovne revije »Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja« (15. in 16. zvezek, ki predstavljata skupaj šesto knjigo, v skupnem obsegu 200 strani). Polovico stroškov za to publikacijo je kril Sklad za pospeševanje založništva SRS, polovico pa naš proračun. V letu 1971 sta prav tako v načrtu dva zvezka: v prvem objavljamo to poročilo, drugi bo izšel jeseni.

Zbirke in novo gradivo

Glavne zbirke SGM so naslednje: knjižnica z zbirko strokovne periodike in z rokopisi oz. tipkopisi dramskih besedil; rokopisi z arhivom in korespondencami gledaliških delavcev; letaki in gledališki programi; zbirke gledaliških fotografij,

Lojze Filipič odpira razstavo Bojana Stupice

Pogled na zgornji del razstave Bojana Stupice

*Gostje pri otvoritvi razstave Bojana Stupice (zgoraj sta Sava Severjeva
in Ladko Korošec)*

scenskih in kostumskih osnutkov, umetniških del itd.; zbirka magnetofonskih in filmskih posnetkov, plošč itd.; dokumentacija (članki in kritike); priročne kartoteke predstav, biografskih člankov itd.; zbirka spominskih predmetov.

V letu 1970 so se skorajda vse zbirke obogatile z novim gradivom. Kupili smo 198 slovenskih in 47 tujih publikacij, v zameno smo dobili 106 slovenskih in 83 tujih, v dar pa 149 slovenskih in 21 tujih publikacij. Znatno je tudi prirastek drobnega tiska, plošč itd. Mnoge domače predstave smo tudi v tem letu posneli na magnetofonski in fragmente tudi na filmski trak. Pridobili smo nekaj nove korespondence, tako pisma Marije Nablocke, Hinka Nučiča, Ferda Delaka, Antona Neffata itd. Precej je narasla zbirka scenskih in zlasti kostumskih osnutkov, največ z darovi SNG. Prevezeli smo obširno zbirko letakov nekdanjega Ljudskega odra (obdobje 1900—1941), del zapuščine Ferda Delaka in Jakoba Špicarja, negative gledaliških predstav (Vlastje Simončiča in Srečka Zalokarja). Nova je tudi dokumentacija o delu slovenskih umetnikov v gledališču na Reki. Obširno je tudi arhivsko gradivo in personalni dokumenti, vse iz obdobja 1923—1946, doslej v lasti uprave SNG v Ljubljani. Fototeka je narasla s posameznimi primerki iz starejše dobe, predvsem pa s serijami posnetkov nekaterih gledaliških predstav zadnjih let, ki nam jih posreduje propagandna služba SNG in občasno tudi druga slovenska gledališča.

Raziskovalno delo

V letu 1970 smo pripravili v pomoč raziskovalcem več novih kartotek, izpopolnili zlasti priročno kartoteko biografskih člankov v gledaliških listih in drugih periodičnih publikacijah, sestavili več bibliografskih pregledov, komentarjev h korespondencam, urejali smo gradivo o posameznih gledaliških ustvarjalcih itd. Rezultate tega smo delno objavili v naših »Dokumentih«, v gledaliških listih itd. ali jih posredovali zunanjim interesentom, domačim in tujim. Pripravljamo tudi nadaljevanje naše jubilejne publikacije »Repertoar slovenskih gledališč 1867—1967« in sicer za obdobje 1967—1972; za zdaj urejamo gradivo v kartotekah, že konec letošnjega leta pa ga bomo kompletirali in redigirali za tisk. Publikacija »Repertoar slovenskih gledališč 1967—1972« naj bi izšla kot dopolnilno prejšnji (hkrati z nekaterimi popravki) jeseni leta 1972.

Rapport sur les activités du Musée du Théâtre slovène en 1970

Le rapport décrit premièrement les mauvaises conditions de travail, le manque de locaux destinés aux expositions, le manque de dépôts et de bureaux et fait mention de la lettre envoyée, il y a un an, par la direction du Musée au fondateur du Théâtre national dont fait partie le Musée du théâtre. La deuxième partie du rapport donne la liste des expositions organisées par le Musée du théâtre à Ljubljana et à Maribor, énumère les publications publiées et en préparation, les collections et les nouveaux matériaux acquis cette année, et décrit le travail de recherche en cours et les projets d'avenir.